זון אויפגאנג — 4.41
זון אונטערגאנג — 8.26

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און וואַרם

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

כאַנטאג כה׳ תמוז, תר״ץ.
Vol. 20, No. 144. Winnipeg, Mon. July 21, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

אידישע מיידל פון ווייניפעג דערטרונקען אין גרענד ביטש

נאך צוויי וואסער קרבנות אין מאניטאבא

צווישן די אומגליקספאלן פון לעצטן וויך־ענד, פון וועלכן דריי מענשן זיינען טויט און 7 שווער פארוואונדעט, אין מאניטאבא, איז פאראן א יונג אידיש מיידל, מיט בעלא ראזנבערג, פון 300 מעגנוס עוועניו.

מיס ראזנבערג, 20 יאר אלט, טאכטער פון סעם ראזנבערג, איז דערטרונקען געווארן אין א לאגון, אין גרענד ביטש, ארום פיר אזיינער, נעבטן (זונטאג).

מיס ראזנבערג מיט נאך צוויי יונגע־לייט זיינען ארויסגעפאהרן אין א שיפל, אין מיט׳ן וואסער האבן זיי פרובירט אומביינען זיך מיט די פעעער. דאס שיפל האט זיך איבערגעקערט. דאס וואסער איז געווען מער ווי צען פוס טיף. די יונגעלייט האבן געקאנט שווימען און האבן זיך געראטעוועט. זיי האבן אבער ניט געקאנט ארויסרעטן דאס מיידל.

באלד ווי מען האט זיך דערוואוסט יענס דעם אומגליק האט מען ארויסגעשיקט א מאטאר־שיפל מיט די "לייף גארדס". 30 מענשן האבן געארבעט און געווארט מיט נעצן דעם קערפער פונ׳ם מיידל. אבער ביז איצט, ווען מיר גייען צום דרוק, האט מען נאך דעם קערפער ניט געפונען.

מיס ראזנבערג האט געארבעט אין שארפ קענדי פעקטארי. זי איז ארויסגעפאהרן אין גרענד ביטש מיט איר א פרייזדין, עני סילווערבערג.

די אנדערע צוויי אומגליקלאכע זיינען געווען א 16 יאריקער אינגל, גודמאן גייס, זון פון ריוו דזשאן גיליס, פון סטאנלעי מוניסיפאליטי. גיליס איז דערטרונקען געווארן אין פעמבינא ריווער, 16 מייל פון מאנדרע.

פרעד ה. בעווערל, 22 יאר אלט, פון רעדזשינע, פריער פון ווייניפעג, איז געשטארבן פון הארץ קראנקהייט אין דער צייט וואס ער האט זיך געבאדן אין לאק די באנעט.

בעלא ראזנבערג

200 לערער פארן אפ אויף אן עקסקורסיע קיין פאלעסטינע

ריגע, יולי 21 (איטא). — אין דער נאענטסטער צוקונפט וועט קיין ארץ־ישראל ארויספאהרן אן עקסקורסיע פון לערער פון לעטלאנד, ליטע, און עסט־לאנד. אין דער דאזיקער עקסקורסיע וועלן זיך באטייליקן צו 50 העברייאישע לערער פון לעטלאנד און ליטע און 20 פון עסטלאנד. א חוץ דעם וועלן אין דער עקסקורסיע זיך באטייליקן לעטישע, ליטווישע און עסטנישע לערער אויך, אז די עקסקורסיע וועט איינגאנצן ציילן ארום 200 פערזאן.

—(::)—

שרעקלאכע קעלט אין דרום בראזיליע

אין דער צייט וואס מיר ווערן דא צעשטאלט פון היץ, קומען אן באריכטן פון דרום בראזיליע אז אויף יענעם קאנטינענט לעבן דורך די מענשן דעם שטארקסטן ווינטער זינט 1918.

אין איבער צוואנציק שטעט פון ריא גראנד דא סול, איז דער ווינטער אויסערגעוויינלאך שטארק און די ארטיקע באפעלקערונג ציטערט פון קעלט. דער גרעסטער טייל קאפע פלענטס איז רר־אינירט געווארן פון קעלט אין סאא פאר לא שטאט.

—(::)—

גרויסער פייער אין נאנאימא, בי. סי.

א גרויסער פייער האט אויסגעבראכן אין נאנאימא, בי. סי., שבת פרי אין פארבינטעט א צאל הייזער און דעם בייגעם דיסטריקט, פאראורזאכנדיק א שאדן פון $200.000.

פאר א צייט האט מען געגלויבט, אז דער נאנצער קוואדראל וועט פארביטעט ווערן. דעם היסטארישן פארט, באסטיאן, — האט מען געראטעוועט.

דער פייער האט אויסגעבראכן אין א שטאל. א שטארקער ווינט האט צעבלאזן די שריפה און די פלאמען האבן ארומגענומען די שכנ׳ישע געביידע. א נאראדזש און צוויי אוטאמאביל מאנא־זינען זיינען פארברענט געווארן.

—(::)—

גרויסע היצן אין די שטאטן

שיקאגא, יולי 21. — די באפעלקערונג אין די פאראייניקטע שטאטן האט זיך נעכטן געבראכן אין א שרעקלאכער היץ, וואס האט פארכאפט דאס לאנד פון בלעג צו בלעג.

אייניקע טויזנ־פאלן זיינען פאררעגיס־טרירט געווארן נעכטן, ווי קרבנות פון דער היץ, אבער די צאל קרבנות איז ניט גרויס ווען מען נעמט אין אנבאטראכט די שרעקלאכע היץ. בחמות און פעדר זיינען געפאלן אויף די פעלדער אלס רעזולטאט פון דער שטיקנדער היץ. די תבואות אויף די פעלדער ליידן שטארק פון דער ברע־ענדיקער זון.

כותל מערבי קאמיסיע האט פארענ־דיקט איר ארבעט

אפעלירט צו די צדדים זיי זאלן קומען צו א פרייוויליקער פארשטענדיקונג. — דערקלערט, אז ביידע מזון אפחיטן איצטיקע באדינגונגען — ביז באשלוס וועט ארויסגעגעבן ווערן.

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, יולי 21 (איטא). — די קאמיסיע וועלכע האט אונטערגעזוכט די פראגע פון כותל מערבי האט פארענדיקט איר ארבעט און ארויסגעגעבן א דערקלערונג אין וועלכער די קאמישאנערס באראנגען ביידע צדדים, "מיר גלויבן אז מיר באזיצן גענוג מאטעריאל צו נעבן אונז די מעגלאכקייטצו קומען צו א יושר־דיקן באשלוס און איבערגעבן אן אויס־פירלאכן באריכט ווען די פרעטענזיעס אויף דער וואנט", האט לעפנרן געזאגט, דערקלערנדיק די אונטערזוכונג געגעבדיקט. "אונזער חוב׳ האט לעפנרן פארגעזעצט, ווי פארשטייער פון דער פעלקער־ליג, איז צו באגרינדן אונזער באשלוס אויף דעם וואס מיר גלויבן איז גערעכט. מיר זיינען אנטשלאסן צו טאן אונזער פליכט, ניט לאזן זיך באאיינפלוסט ווערן פון די באזונדערע מאטיוון פון די צדדים — פון א דיין פאליטישן כאראקטער. מיר אפעלירן צו די פארשטייער פון ביידע צדדים זיי זאלן מיטהעלפן שאפן שלום, דורך דעם וואס זיי וועלן ווארטן ביז מיר וועלן פאר־פערטיקן און ארויסגעבן אונזער אומפאר־טייאישן באשלוס, ווי פארפלאנטערט די ראזיקע פראגע זאל ניט זיין — דורך די ווידערשפרעכנדיקע רעליגיעזע סענטי־מענטן און טראדיציעס — אין דאך די אונטערזוכונג געווען א נוצלאכע דורך דעם וואס זי האט ארויסגעבראכט פאקטן וועל־כע, אויב זיי זיינען ריכטיק פארשטאנען און פראנק און פריי אויסגעדריקט — וועלן האבן א באראואיקנדיקן איינפלוס אויף די אויפגערעגטע געמיטער. זאל דאס זיין אומעגלאך פאר די פארשטייער פון די באטרעפנדיקע צדדים, וועלכע זיינען פארענטוואורטלאך סיי אט אונזערע צייטען סיי פאר די צוקונפטיקע דורות — ניט קוקנדיק אויף די פאליטישע געפילן און אינטאציעס — צו קומען צו א פריד־לאכן באשלוס און א נייסט פון קענזיי־טיקער פארשטענדיקונג?

די קאמיסיע, האט לעפנרן ווייטער געזאגט, וועלן בעסער וועלן זעען א פריי־וויליקן אפמאך, איידער אן ארויפגעצוואונגענעם באשלוס. און די קאמיסיע וועט מיט גרויס צופרידנהייט אויפנעמען וועל־כע ניט אין פארשלאגן אדער אנגעש־מענטס, וואס זיי וועלן צושיקן ביז דעם ערשטן סעפטעמבער. זאל די קאמיסיע נאך קאנעי העלפן דערצו, וועט זי מיט פארגעניגן טאן אלץ וואס זי קאן נאר צו דינען דעם צוועק".

איצטיקע באדינגונגען מזון בלייבן ביז נאכן באשלוס

"די קאמיסיע, האט לעפנרן געזאגט אין זיין דערקלערונג, וועט צוגרייטן איר באריכט מיט דער גרעסטער שנעלקייט, עס ווערט אבער פארשטאנען, אז די אדרעס נונגען וואס די אדמיניסטראציע האט ארויסגעגעבן וועגן די באציאונגען צו דער "וואנט" וועלן בליבן אין מאכט, ביז זיי וועלן גענדערט ווערן. ביז דאן זאל קיינער ניט איינפירן נייע אדער אנגעמען נייע שריט וואָ סזאל ענדערן די איצטיקע לאגע"

קאמיסיע פארלאזט ארץ ישראל

ירושלים, יולי 21 (איטא). — די כותל מערבי קאמיסיע איז שבת פארנאכט אפ־געפאהרן מיט א ספעציעלן צוג, קיין אייר־האפע. ביידע צדדים איינשליסנדיק דעם גראנד מופטי און די רעגירונג זיינען גע־קומען זיי זאגן א "איינגעזונט". כאטש עס איז ניט געלונגען צו ברייגנען די צער־דים צו אן אפמאך, האט דאך געהערשט א פריינטלאכע שטימונג.

ניו־יארקער איד באשטימט געוואָרן אלס אָנפירער פון מיליאָניקער אינ־דוסטריע אין סאָוועט רוסלאנד

מאסקווע, יולי 21 (איטא). — נח לאנ־דאו, א יונגער אידישער אינזשעניר פון ניו־יארק, איז היינט באשטימט געווארן דורך דעם העכסטן עקאנאמישן ראט אלס דער הויפט אנפירער פון א ריזיקער אינ־דוסטריעלער אונטערנעמונג אין דער קויזן נעגנט פון דאן־באסין. וואס באטרעפט צוויי הונדערט מיליאן רובל.

לאנדאו, וועלכער איז ערשט מיט פיר יאר צוריק געקומען קיין רוסלאנד, האט נעארבעט אין ניו־יארק בעטאג אלס שניי־דער און אין אוונט האט ער שטודירט פאר אינזשעניר אין דעם "קופער יוניאן" אינסטיטוט, אין ניו־יארק. ער איז געווען טעטיק אין דער ניו־יארקער ארבעטער באַ־וועגונג.

באלד נאכדעם ווי לאנדאו איז געקומען קיין רוסלאנד, האט אים די סאוועט רע־גירונג אנגעבאטן באשעפטיקונג אלס אינ־זשעניר אין דאן־באסין. ער האט דארט אנטוויקלט א פלאן, לויט וועלכן עס איז מעגלאך געווארן צו פארזארגן די דארטי־קע עלעקטרישע, כעמישע און מעטאלור־גישע פאבריקן, מיט עלעקטריציטעט פון וואסער טורבינען. נאכדעם ווי אן עקס־פערט קאמיסיע האט עקזאמינירט דעם דאזיקן פלאן האט אים די צענטראלע רע־גירונג באשטעטיקט.

אין דער נייער אונטערנעמונג, וואס האט בדעה צו רעוואלוציאנזירן די גאנצע קויזן אינדוסטריע אין דעם דאן־באסין, וועלן זיין באשעפטיקט פופצן טויזנט אר־בעטער, אונטער דער אנפירונג פון נח לאנדאו׳ען.

אין אן אינטערוויו מיט דעם קארעס־פאנדענט פון דער "אידישער טעלעגראפן אגענטור" האט לאנדאו דערקלערט, אז זיין פלאן וועט פאלשטענדיק זיין דורכ־געפירט, אלס א טייל פון דעם סאוועטישן פינף־יאריקן אינדוסטריאליזאציע פלאן. די נייע אונטערנעמונג וועט פארזארגן מיט טויזנטס פערזאן אין אן ערטלעכן קלימאט פון אנטוויקלונג.

פריידי פראָווינצן וועלן ניט ברייגנען קיין הארוועסטערס היינטיקן זומער

קאמביין מאשינען אין סאסקאטשעוואן און אלבערטא האבן ארויסגעוואָרפן פון דער ארבעט 20,000 הארוועסטערס

לויט אלע וואַרשיינלאכקייטן וועלן היינטיקן זומער ניט געבראכט קיין שניי־טער (הארוועסטערס) פון מזרח קאנאדע צו די פריידי פראָווינצן. קיין ספעציעלע באנען וועלן ניט אפעריר, און עס וועלן ניט זיין קיין ספעציעלע הארוועסטער ראטעס אויף די רעגלמעסיקע באנען.

באאמטע פון דער "עמפלאיסמענט סער־וויס אָף קאנאדע" אין די דריי פריידי פראָווינצן, באשטעטיקן דעם דאזיקן סטייטמענט.

די קאמביין מאשין איז אממויסטן פארענטוואָרטלאך פאר דער דאזיקער גרויסער עגרעגרונג. רעגירונגס באאמטע באריכטן אז די קאמביין מאשין האט אפגעשאפן צוועלף טויזנט שניט־ארבע־טער אין סאסקעטשעוואן און אכט טויזנט אין אלבערטא אין מאניטאבא אין די דאזיקע נייע מאשין, דערווייל, ניט אזא גרויסער פאקטאר.

אויב עס וועלן נוטיק זיין ארבעטס־הענט פאר דעם ווייץ־שניט, וועלן גע־בראכט ווערן אין די פריידי פראָווינצן צווישן אכט און צען טויזנט שניטער פון בריטיש קאלומביא, אזוי ווי עס איז גע־ווען דער פאל אין די פריערדיקע יאָרן.

אין דער אלע ענינים וועלן האָ־בען צו זאגן די באאמטע פון די פראָ־וינציעלע און פעדעראלע רעגירונגען און די אייזנבאן קאמפאניס וועלן האנדלען אין אנקלאנג מיט זייערע באשלוסן.

האט מורא געהאט צו קומען אין דער "ווילדער וועסט" אָן א רעוואָלווער, איצט איז זיין לעבן געזיכערט הינטער די גראטעס

ארמאנד נאנווריו, א געזונטער פראנ־צויזיש־קאנאדער, פון מאנטרעאל, האט באשלאסן אפצושטאטן א באזוך דער וועסט. ער האט א סך געהערט וועגן דעם גאלדענעם מערב, און זיין פאנטאזיע האט אים אזוי ווי מיט שטריק געצויגן אנצור קוקן דעם ביי־וואונדער פון מערב קאנ־נאדע. נאר אזוי ווי ער האט געהערט זאָ־גען אז ווילדע אינדיאנער לויפן ארום מיט מעסערס איבער די נאסן אין די מערב קאנאדער שטעט, האט ער פון זיכערקייט וועגן מיטנעמען מיט זיך א רעוואלווער.

אבער וועגן ער איז אריינגעקומען אין ווייניפעג און ער האט דערזעען אז מענשן מיט נאנצע קעפ גייען ארום איבער די נאסן, און ער איז דורכגעגאנגען עטלא־כע נאסן און קיינער האט אים ניט גע־מאכט מיט א קאפ קירצער, האט ער באַ־שלאסן צו פטור ווערן פון זיין רעוואל־ווער.

שפעטער מיט א פאר שטונדן איז דער "ציטעריקער" מזרח קאנאדער, געשטאַ־נען אין א סטאר און ער האט זיך גע־דונגען מיט דעם קרעמער. איבער דעם פרייז פון זיין רעוואלווער, און פונקט אויף דיין מזל, איז אנגעקומען א פאלי־ציסט, און ער האט דעם אורח איינגע־לאדן אין "הכנסת אורחים" אויף רופערט סטריט.

אין פאליציי געריכט האט זיך גאנ־ווריו מודה געווען אז ער האט זיך ארום געטראגן מיט א רעוואלווער. די פאלי־ציי האט זיך באמיט אויסצופאַרשן זיין פריערדיקן רעקארד, וואס האט זיך ארויס געווען צו זיין ניט גלענצענד, און דאס געריכט האט אים מכבד געווען מיט 3 מאנאטן הינטער די גראטעס, אין פאר־לויף פון וועלכער צייט ער וועט קאנען זיין זיכער מיט זיין לעבן, וואו ער וועט ניט געדראעט ווערן פון די בלאנקענדע מעסערס פון די מערב קאנאדער אינדי־אנער און פון די שטריק פון די "וועס־טערן קאו־באיס".

—(::)—

סער דזשאן סימפסאָן וועט פארלאָזן ארץ־ישראל, מיטוואָך

אראבישע פאליטישע דעמאָנ־סטראציעס פארבאטן

ירושלים, יולי 21 (איטא). — סער דזש. סימפסאן וועלכער איז באשטימט געווארן פון דער בריטישער רעגירונג צו אונטער־זוכן די עקאנאמישע לאגע פון ארץ־ישראל און באשטימען די אימיגראציע מעגלאכ־קייטן, וועט פארלאזן ארץ־ישראל דעם 23טן יולי. נאטירלאך, איז עס נאך צו פרי צו פאראויסזאגן וואס זיינע באשלוסן וועלן זיין, אבער די איטא פארשטייט אז סימפסאן רעכנט אז ארץ־ישראל איז איכ־שטאנד אויסצוהאלטן א גרעסערע באפעל־קערונג אויב מען וועט איינפירן א בע־סערן סיסטעם פון אנטוויקלונג.

ירושלים, יולי 21 (איטא). — די אראַ־בישע פירער האבן דערווארט אז זיי וועלן קאנען אויסנוצן "דעם פערציקסטן טאג" זייט דער הינריכטונג פון די דריי אראַ־בער פאר פאליטישע דעמאנסטראציעס, אבער א רעגירונגס קאמוניקאט זאגט, אז נאר געוויינלאכע רעליגיעזע דינסטן וועלן דערלויבט ווערן. קיין פארזאמלונגען מיט פאליטישע רעדעס וועלן ניט דערלויבט ווערן. דער מופטי און די אראבישע עק־זעקוטיווע וועלן באוווכן עכו, וואו די אראַ־בער זיינען הינגעריכטעט געווארן.

ציר קוס טרופע אין א טריין עקסי־דענט; 4 מענשן טויט

דאס צעטל פון אומגליקספאל איבער׳ן לאנד פאר די לעצטע פאר טעג איז זייער גרויס. 4 מענשן זיינען דער׳הרג׳עט געווא־רן און 17 שווער פארוואונדעט אין מאנ־טאנ, בריטיש קאלומביא, ווען דער צוג אויף וועלכן זיי זיינען געפאהרן, איז אראפ פון די שינעס, לעצטן אונטס, 7 אזייגער.

כמעט אלע טויטע און פארוואונדעטע זיינען געווען מיטגלידער פון בארנעס צירקוס־טרופע. די אורזאך פון דעם אומ־גליק איז דערווייל אומבאקאנט.

צוויי טויט אין אן אוטאמאביל עקסידענט

פון פרינץ דזשארדזש, בריטיש קאלאמ־ביא, ווערט נעמעלדעט, אז אסקאר לענולם און אלפרעד אורווין האבן פאלליירן זייערע לעבנס דאנערשטאג, ווען זייער אוטאמאַ־ביל האט זיך איבערגעקערט און ארוטער־געפאלן.

פעלער אויסבעסערונג

אין דעם באריכט וואס איז געווען פאלבענטלאכט אין 'דאס אידישע וואָרט' לעצטן דאנערשטאג, וועגן דער פארזאמ־לונג פון די אידישע סטארקיפערס, האט באדארפט זיין גערדרוקט: "ריטייל גראַ־סערס אסאסיאיישאן (אנשטאט ריטייל מערטשאנטס).

"משיח׳ס צייטן"

דר. ז. ה. ליסערזש, צייטווייליקער פארטרעטער פון מעיאר קאמיליע האוז, פון מאנטרעאל, האט לעצטע וואך א דריק געטאן אן עלעקטריש קנעפל אין מאנטרעאל וואס האט אנגעצונדן א גרוי־סען עלעקטרישן אויפשריפט "מאנטרע־אל", אין מעלבארן, אוסטראליע, וואס איז אויסגעשטעלט געווארן ביי דער מעל־באן 1930 ראריא עקסיבישאן.

די דאזיקע דערגרייכונג איז דערמעג־לאכט געווארן א דאנק דראטלאזע עלעק־טרישע כוואליעס וואס האבן פארבונדן ביידע קאנטינענטן.

נייעס בקיצור

נייע קרבנות פון אינדיעס אויפשטאנד

פון באמבעי, אינדיע, ווערט געמעלדעט, אז 60 פערזאנען זיינען פארוואונדעט גע־ווארן אין א צוזאמענשטויס צווישן נאנ־דיס נאכפאלגער און דער פאליס אין זשוויבילפאר.

דער צוזאמענשטויס אין פארגעקומען, ווען די פאליציי האט געוואלט צווינגען די "איקעטן" וועלכע האבן זיך אויסגע־שטעלט אויפ׳ן וועג און ניט געוואלט דורכלאזן אוטאמאביל־טראפיק. וועלכע האבן געפירט כחורה צו ליקאר סטארס.

צווישן די פארוואונדעטע זיינען 12 פאליסלייט, א ריכטער און א פאליס סר־פעראינטענדענט.

—(::)—

עגיפטישע רעגירונג גרייט צו מיליטער קעגן נאציאנאליסטן

טעלעגראמעס פון קאיראָ, עגיפטן, באַ־ריכטן, אז קעגן פאויארדס רעגירונג האט צוגעגרייט באוואפנטע מיליטער צו שטערן די נאציאנאליסטן פון פארזאמלען זיך אין פארלאמענט.

אין די לעצטע וואָכן, מיט א מאנאט צוריק, האבן די נאציאנאליסטן באקומען א גרויסע מאיאריטעט, קעגן דער רעגירונג, וועלכע אונטערשטיצט דעם קעניג. אזוי ווי זיי האבן די מאיאריטעט, קאנען די נייע בערוויילטע באזיגן די רעגירונג, און אום דאס צו פארמיידן דאס די רעגירונג אויס־געלייזט דעם פארלאמענט.

—(::)—

גרויסע רעגנס ראטעווען פארמס

די פארמערס פון מערב קאנאדע זיינען העכסט צופרידן מיט דעם רעגן נעבטן אונטס, וועלכער איז געפאלן כמעט איבער אל, און אין א סך פאלן האט עס גערא־טעוועט טויזנטער אקער לאנד, וועלכע האָ־בען געליטן פון דער צו לאנגער היץ. אמ־מערסטן האבן פון דעם געוואונען די פאר־מערס אין דרום אלבערטא און קאלגארי. דער רעגן האט אויך פיל געהאלפן אין עדמאנטאן און אסאסקאטון.

קיינע פונקטן באריכטן, אז דער רעגן זאלן זיי האבן פארארזאכט שאדן. דער רעגן האט ארומגעכאפט אזעלכע וויייטע שטרעקעס, ווי מייפל קריק, סוויפט קאָ־רענט, טשאפלין און מעלוויל. דער רעגן איז געווען א שטארקער אין ווייניפעג און אומגעגנט און א סך מאטארסטן האבן געהאט שווערקייטן אין טרייבן זייערע מאשינען.

—(::)—

קאמף אין אמעריקאנער סענאט איבער אנריקולטורעלע שטיצע

היינט אדער מארגן וועט פארקומען א שארפער קאמף אין דעם אמעריקאנער סענאט איבער דער פראגע צי זאל די רע־גירונג ווייטער קויפן וויץ און איפהאלטן דעם פריין, אדער ניט. ביז איצט האט די רעגירונג שוין געקויפט זעכציק מיליאָן בושל וויץ — און ווי עס וויזט אויס האט עס ווייניק וואס געהאלפן דעם פאר־מער, ווייל די פריין זיינען געפאלן שנע־לער, ווי ווען עס איז אין די לעצטע 20 יאר. פרעזידענט הואווער איז מיט די, וועלכע זיינען קעגן ווייטערע רעגירונגס אפקויפונגען.

—(::)—

טייפון פאראורזאכט אומגליק אין יאפאן

דער שוידערלאכער טייפון (הייסער ווינט), וועלכער האט לעצטן פרייטאג ארומגעכאפט נאנץ יאפאן, האט פאראור־זאכט דעם טויט פון 65 פערזאנען און 254 זיינען שווער פארוואונדעט. איבער 1,000 הייזער זיינען פארניכטעט געווא־רען און 35.000 צעשעדיקט.

דער פארלוסט ווערט געערעכנט ביז $50.000.000.

אוטאמאביל ווארפט אום אייזנבאן

אין עליזאבעט, נ. דזש. זיינען 3 מענער ארעסטירט געווארן פאר פאראורזאכן א צוזאמענשטויס צווישן זייער קאר און אן אייזנבאן פון וועלכן דער אייזנבאן האט שווער געליטן. איין מאן איז טויט און 57 פארוואונדעט. ווי זיי זאגן האט זיך זייער קאר אפגעשטעלט ("סטאלד") אויף דער אייזנבאן ליניע. זיי האבן פרובירט די קאר אראפשטופן פון די רעלסן, אבער דער צוג איז אנגעקומען און זיי האבן גע־מוזט אנטלויפן. ווען דער לאקאמאטיוו האט זיך אנגעשטויסן אן קאלגארי, וואס איז פון די רעלסן און האט זיך איבער־געקערט.

אנגט אז לארד אויזווינג וועט ניט זיין ווייטער וויצע קעניג

דער נעכטיקער "סאנדעי עקספרעס" א לאנדאנער צייטונג, שרייבט, אז ס׳איז דא א מענלאכקייט, אז לארד אורווין, ווי־צע קעניג פון אינדיע, זאל ניט ווידער באשטימט ווערן אויף זיין אמט, קומענדי־קען יאר, ווען זיין טערמין גייט אויס. מאקדאָנעלד ס׳נאמען איז דערמאנט געווארן ווי א מעגלאכער נאכפאלגער.

30 פארוואונדעט אין ניו־יארקער עלעוויטער

30 פערזאן זיינען פארוואונדעט געווא־רען אין א ניו־יארקער עלעוויטער טריין, נעכטן אונטס, ווען א "פייזן" האט עקספלא־דירט אין דער טריין אין נעבליכן אין פינסטערניש. די מענשן האבן זיך דער־שראָקן און געפאלן איינער איבער דעם אנדערן. אין א פארזוך צו פארלאזן די טריין.

ראיאט אין מעקסיקאנער שטאט

אין מאן איז דער׳הרג׳עט געווארן און א סך פארוואונדעט אין א ראיאט אין דזשוארעז, בראזיל. צווישן נאכפאלגער פון שטרייטנדע פאליטישע פארטייען, פון דזשאן נאר אנווערנאר, נעכטן. דזשוארעז איז א מעקסיקאנער שטאט.

וועטער:
קלאר און וואַרם

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 144. Winnipeg, Mon. July 21, 1930. Published daily except Saturday and Sunday.

כאַנטאג כה׳ תמוז, תר״ץ.

זון אויפגאנג — 4.41
זון אונטערגאנג — 8.26

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper of Western Canada.

דאָס אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA

Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער פאל האראדאשניק אָדער הארדין

אונטער געוויינלאכע אומשטענדן מישט זיך ניט א ציישונג אין פריוואטע אַנגעלעגנהייטן פון איינצלנע פערזאָנען — און זי דאַרף זיך ניט מישן. זי מעג זיך אָבער דערלויבן צו אויפדעקן און קריטיקירן יענע האנדלונגען פון א פריוואטן פערזאָן וועלכע באריהרן די אינטערעסן פון דער געזעלשאפט, באזונדערס, ווען אזא פערזאָן, נעמט זיך אונטער, פארפליכטעט זיך צו דורכפירן א געוויסע זאך פאר דער געזעלשאפט.

נאָך מער בארעכטיקט איז א ציישונג צו קריטיקירן, און שארף קריטיקירן יענעם יחיד וועלכער מאכט א באשטימטן קאָנטראקט מיט א געוויסער עפנטלאכער, וואָלטעטיקער אָרגאניזאציע — און פארפעלט צו דערפילן זיין חוב אונטערן קאָנטראקט. דאָ איז שוין די געזעלשאפט דירעקט פאראינטערעסירט, ווייל אויב דער דאָזיקער יחיד צאָלט ניט אָפּ זיין באשטימטן חוב — מוזן אנדערע דאָס צאָלן, פאלט אויף דעם אַנדערן א גרעסערע לאסט — און דער בעסטער מיטל וואָס די געזעלשאפט פארמאָגט צו דערמאָנען דעם איינצלנעם וועגן זיינע חובות צו איר — איז די עפנטלאכע מיינונג, — אויסגעדרוקט דורך א ציישונג.

* * * *

מיר האָבן וועגן דעם פאל האראדאשניק געשריבן — שוין עטלאכע מאָל. עס האנדלט זיך דאָ וועגן א פאמיליע — הארדין — פון עדמאָנטאָן, וועלכע האָט זיך געווענדעט צו דער קאנאדער אידישער אימיגראציאָנס געזעלשאפט, העלפן איר אריבערברייינגען א מיטגליד פון זייער משפחה. דאָס איז געווען איינער פון יענע צענדליקע אפליקאציעס, פאר וועלכע די אימיגראציאָנס געזעלשאפט האָט געדארפט שווער ארבעטן און אויסאיבן איר גרעסטן איינפלוס — איינער פון יענע הונדערטער פאלן פאר וועלכע די געזעלשאפט האָט געמוזט ג א ר א נ ט י ר ן, אז דער אימיגראנט וועט ניט פאלן צו לאסט אויף דער געמיינדע, און אויב יאָ, וועט די אימיגראציאָנס געזעלשאפט זיין פאראנטוואָרטלאך.

צום באדויערן, עטלאכע מאָנאטן נאָך דעם וואָס דער אימיגראנט איז אנגעקומען קיין קאנאדע איז ער ערנסט קראנק געוואָרן, און ער ליגט אין דעם פראָווינציאלן האָספיטאל פון אלבערטא די גאנצע צייט, — א חשבון פון א יאָר דריי.

אזוי ווי ער איז געווען א נייער אימיגראנט, מאָנט דער האָספיטאל פון דער פעדעראלער רעגירונג די קאָסטן פאר אויסהאלטן אים אין האָספיטאל, און ווייל די אימיגראציאָנס געזעלשאפט האָט אים געבראכט אויף איר פאראנטוואָרטלאכקייט, שיקט איבער די רעגירונג די האָספיטאל "בילס", צו איר. די אימיגראציאָנס געזעלשאפט האָט שוין אויסגעצאָלט, ווי מען גיט אונז איבער, זיבן הונדערט דאָלאר, פאר דעם פאל, און דאַרף ווייטער צאָלן איצט נאָך אכט הונדערט דאָלאר.

* * * *

דער מערב קאנאדער אָפיס פון דער אימיגראציאָנס געזעלשאפט האָט געמאכט פילע פארזוכן צו ווירקן אויף דער פאמיליע, וועלכע האָט דעם אימיגראנט אריבערגעבראכט אהער, זי זאָל, אויב ניט אינגאנצן, כאָטש א טייל פון די קאָסטן אָפּצאָלן. אָבער ביז איצט האָבן קיינע מיטלען ניט געהאָלפן. א ברודער האָט זיך אינגאנצן אָפּגעזאָגט פון טראָגן וועלכע ניט איז פאראנטוואָרטלאכקייט. ער וויל מיט קיינעם וועגן דעם ניט ריידן; עס ארט אים גאָרניט, ער וויל פון גאָרניט וויסן. און א שוועסטער — וועלכע האָט די אפליקאציע אונטערגעשריבן, טרייסלט זיך אויך אָפּ . . . . אין דער צייט וואָס דער אימיגראנטן הילפס פאראיין, וועלכער האָט קיינע פאָנדן ניט, מוז זיך איצט אָנשטריינגען צו מאכן א ספעציעלע זאמלונג פאר דעם צוועק, ווייל דער פאראיין מוז דערפילן זיין פארפליכטונג צו דער רעגירונג — אנדערש, וועט ער זיין גאנצן איינפלוס און פריינטלאכע באציאונגען מיט דער רעגירונג פארלירן, און וועט מער ג אָ ר נ י ש ט ניט ק אָ נ ע ן ט אָ ן.

* * * *

און דאָ מוזן מיר אָנרירן נאָך א פונקט.

דער אימיגראנטן הילפס פאראיין, איז א נאציאָנאלע קערפערשאפט מיט אָפּטיילונגען. ער דינט דער אידישער באפעלקערונג איבער'ן גאנצן לאנד, דורך די דאָזיקע אָפּטיילונגען. עס איז אן אנערקענטער פרינציפ, אז יעדע אָפּטיילונג פון אזא אָרגאניזאציע, מוז טראָגן אויף זיך איר באזונדערע פאראנטוואָרטלאכקייט.

דער פאל האראדאשניק באלאנגט צו עדמאָנטאָן. נאטירלאך האָט זיך דער סעקרעטאר פון דעם אימיגראנטן פאראיין געווענדעט צו די פאָרשטייער פון עדמאָנטאָן זיי זאָלן זיך מיט דעם פאל פאראינטערעסירן. אָבער, ווי'מען גיט אונז איבער, בלייבן די עדמאָנטאָנער פאָרשטייער גלייכגילטיק, פונקט ווי דאָס וואָלט ניט געווען זייער זאך. דאָס איז מערקווירדיק, ווייל די עדמאָנטאָנער קהלה האָט זיך דערוואָרבן א שיינעם נאָמען, ווי א באוואוסטזיניקע, פאראנטוואָרטלאכע קהלה — און זי קאָן ניט, און טאָר זיך ניט אָפּזאָגן פון איר פאראנטוואָרטלאכקייט אין דעם פאל.

* * * *

מיר פארעפנטלאכן די איינצלהייטן פון דעם פאל האראדאשניק, ווייל מיר גלויבן אז אזא באציאונג צו א געזעלשאפטלאכן אנשטאלט קאָן ניט אונטער קיינע אומשטענדן טאָלערירט ווערן. די עדמאָנטאָנער אידישע פירער וואָלטן זיך געדארפט פאראינטערעסירן מיט דעם אויבנדערמאָנטן פאל — און אויסהעלפן דעם אימיגראנטן הילפס פאראיין, וועלכער איז שטענדיק געווען, און איז נאָך איצט גרייט צו דינען.

אנטיסעמיטיש — אָדער אנטי־קארליסטיש?

די נייע כוואליע פון אנטיסעמיטישע אגיטאציעס אין רומעניע, טראָגט א גאנץ פארשיידענעם כאראקטער פון די פריערדיקע — און האָט א באזונדערע באדייטונג.

ביז איצט זיינען די דאָזיקע אגיטאציעס אָנגעפירט געוואָרן פון סטודענטן גרופּעס אונטער דער לייטונג פון דעם טרויעריק־בארימטן אנטיסעמיט, פּראָפעסאָר קוזא. די לעצטע אנטיסעמיטישע אויסברוכן טראָגן אָבער דעם אלגעמיינעם כאראקטער פון א פּויערישן אויפשטאנד.

וואָס באדייט דאָס?

מיר גלויבן אז דאָס איז ניט א צופאל.

ס'איז ווערט צו באמערקן אז דער דאָזיקער פּויערישער אויפשטאנד קומט פאר איצט, נאָך דעם וואָס קעניג קארל דער צווייטער האָט איבערגענומען דעם טראָן, און אז דער אויפשטאנד ברעכט אויס גלייכצייטיק אין פארשיידענע געגנטן. עס איז אויך מערקווירדיק דאָס, וואָס, צום ביישפּיל, ווען דער אזוי גערופענער "אנטיסעמיטישער" אגיטאטאָר דאנולא האָט געבעטן אן אודיענץ מיט דעם מיניסטער פון אינערן, ווייד א וואיעוואד, האָט דער מיניסטער, אנשטאט צו אויפנעמען אים — באפוילן מען זאָל אים ארעסטירן.

ביז איצט האָבן זיך די רומענישע מיניסטאָרן ניט ארויסגעוויזן אזוי אנטשלאָסן צו אונטערדריקן אן אנטיסעמיטישע באוועגונג — און ארעסטירן די פירער אזוי שנעל.

וואָרום די אנטשלאָסנקייט — איצט?

גאנץ איינפאך. דערפאר וואָס פאקטיש, איז דאָס ניט אן אנטיסעמיטישע באוועגונג, נאָר אנטי־קארליסטישע באוועגונג, קאָנטיג אָרגאניזירט פון בראטיאנו, וועלכער איז דער ביטערסטער שונא פון קעניג קאראל, און וועלכער וויל ניט דערלאָזן אז מאניו זאָל פארשטארקערן זיין מאכט, און באפעסטיקן זיין טראָן. אָבער, בראטיאנו שפּילט זיך מיט פייער — וואָס קאָן אים און זיין פארטיי פארניכטן.

די פאפירענע בריק

צו דער אונטערזוכונג פון דער כותל־מערבי קאָמיסיע

פון י. אייגער

אייגנטלאך גייען די אידן אימער אויף א פאפירענעם בריק; ניט איין יאָר, ניט צען און ניט הונדערט יאָר, נאָר טויזנטער יאָר ווי זיי גייען דעם פיזיש אומזיכערן וועג, און אין דעם הינזיכט קאָן די איצטיקע אונטערזוכונג ניט איבערראשן. די נייעס פון דעם איצטיקן פאל איז נאָר דאָס, וואָס דער צד שכנגד מוז זיך אויך באנוצן בלויז מיט אלטע דאָקומענטן, מיט פאפירענע באווייזן, און דאָס פאסירט זייער זעלטן. אזוי זיינען די אידן געוואוינט אז מ'זאָל זייערע פאפירענע דאָקומענטן אנטקעגן שטעלן "אייזערנע דאָקומענטן". אָט דאָס זיינען די פאפירענע און אייזערנע בריקן, וועגן וועלכע מיר האָבן קינדוויז געהערט. לײדער איז די פארשפּרעכונג נאָך ניט מקוים געוואָרן, — לעת־עתה גייען די אידן אויף א פאפירענעם בריק און פאלן אריין, און די, וואָס אויף דעם אייזערנעם בריק גייען דורן בשלום. נאָר איצט מיט דער נייער קאָמבינאציע, ווען דער קעגנער מוז אויך גיין איבער א פאפירענעם בריק, איצט, פיליכט, וועט ער אויס אומגעוואוינהייט אריינפאלן. אזוי, לפחות, האָפן די אידן.

ביי די אידן מערקט זיך א פּולשטענדיקע רואיקייט; בפרט ווען מען פארגלייכט די איצטיקע שטימונג מיט דער שטימונג, וואָס איז געווען, ווען די ענגלישע קאָמיסיע איז געקומען. דאַמאָלסט איז געפאלן א מורא אויף אידן, ווייל זיי האָבן געשפּירט אז די דאָזיקע מענשן וועלן זיך ניט רעכענען מיט צדק, און יושר, וועלן זיך ניט רעכענען אפילו מיט זייער אייגענעם געוויסן, נאָר וועלן זאָגן דאָס, וואָס די ענגלישע פּאָליטיק "ציגיינער פּאָליטיק" פאָדערט פון זיי. אָבער צו די מיטגלידער פון דער כותל־מערבי קאָמיסיע באציט מען זיך מיט פולן צוטרוי; עס איז נישטאָ קיין אורזאך וואָרום זיי זאָלן פארבייגן דעם יושר און טאָן קעגן דעם געוויסן.

קיינער, פארשטייט זיך, איז ניט זיכער, אז די אידן וועלן געווינען אלץ וואָס זיי פאָדערן. ערשטנס ווייסט מען ניט וואָס פאר א מאָדוס וועט די קאָמיסיע אָנווענדן, דאָס איז דאָך א פּראָצעס, וועלכער האָט ניט קיין פּרעצעדענט. עס זיינען פאראן בערג מיט דאָקומענטן פון פארשיידענע צייטן און פארשיידענע קוועלן — פון דער אור־אלטער ליטעראטור, פון פארשיידענע רייזנדע, פון מיטל־אלטער און פון דער לעצטער צייט. און ועל כולם שטייט די פראַגע וועגן דער באציאונג: צו וועלן די דאָזיקע מענשן, ווירקלאך אָרנטלאכע און מיט גוטן ווילען, צו וועלן זיי קאָנען אריינדרינגען אין דער אידישער פאָלקס נשמה און זעען וואָס פאר אן אָרט עס פארנעמט דער כותל־מערבי.

איניקע פּרטים וועגן כותל: דער איצטיקער כותל איז א טייל פון דער מערב־וואנט פון דעם מויער, וואָס האָט ארומגערינגלט דעם גאנצן הר־הבית, אזוי אז ער איז דער איינציקער רשט פונ'ם בית־המקדש און איז דאָס הייליקסטע אָרט ביי די אידן, וואו זיי גיסן אויס זייער הארץ פאר זייער פאָטער אין הימעל. זיין לענג אין דער געסל, וואו מען קען צו אים צוקומען, איז 28 מעטער, אָבער ער ציט זיך נאָך אין ביידע זייטן, וואו עס זיינען צו אים צוגעבויט פארשיידענע מוסולמאנישע הקדש־געביידעס. די הויך פון כותל איז 18 מעטער. ער באשטייט פון 19 ציילן שטיינער אין דער ערד, ד. ה. וואָס זיינען מיט דער צייט געגנצלאך פארשאָטן געוואָרן און איז אנטדקט געוואָרן אין יאָר 1867 דורך דעם ענגלישן ארכעאָלאָג וואריין, און פון 24 ציילן שטיינער אויף דער ערד. די אונטערשטע 9 ציילן וואָס אויף דער ערד זיינען געבויט פון ריזיקע שטיינער, וועלכע האָבן אנדערהאלבן מעטער אין דער לייינג און איבער א מעטער אין דער הויך; און די צוויי עקסטע שטיינער פון ביידע זייטן זיינען פון פיר ביז פינף מעטער לאנג. די שטיינער פון די אונטערשטע פינף ציילן זיינען ביי די זייטן גלאַט און אין דער מיט בערגיק; ווי מען פלעגט באנוצן אין דער צייט פון דעם צווייטן בית־המקדש. נאָך זיי קומען פיר ציילן גלאַטע שטיינער, אָבער אויך פון יענער צייט; מעגלאך, עטוואָס שפּעטער — ווען הורדוס האָט געקעניגט. אויף זיי קומען פיר ציילן קלענערע שטיינער פון האלבן מעטער גרויס, וועלכע זיינען צוגעבויט געוואָרן אין דער צייט פון אדרינוס (צווייטער יאָרהונדערט פון דער קריסטלאכער ערא). אָט די 13 ציילן האָבן ניט קיין שום צעמענטירענדן מאַטעריאל און דאָך ליגן זיי אזוי גוט געפּאסט, ליגן פעסט איין שטיין מיט דעם צווייטן. אויף זיי קומען 11 ציילן פון געוויינלאכן שטייגער, וועלכע פארנעמען צוזאמען ניט מער ווי 4 מעטער. אָט די האָט מען שוין, ווארשיינלאך, צוגעבויט אין דער צייט פון די אראבער.

ביז איצט האָט מען געדיינקט, אז אין דער ניט־אידישער ליטעראטור, הויפּטזעכלאך, אין בריוו און ביכער פון רייזנדע וועלכע האָבן באזוכט ירושלים, ווערט דער כותל דערמאָנט ערשט פון יאָר 1520 און שפּעטער. דער דאָזיקער דאַטום האָט געזאָלט שטימען מיט דער לעגענדע, אז' זייט יענער צייט האָבן די קריסטלאכע גייסטלאכע געפאָדערט פון די קריסטן אז זיי זאָלן וואַרפן זייער מיסט ביים כותל און אזוי ארום האָבן זיי אים אינגאנצן פארשאָטן ביז'ס עלים דער ערשטער האָט איינגענומען ירושלים (1517), געהייסן אָפּרייניקן דאָס מיסט און דערלויבט די אידן דאָרט צו דאווענען. איצט אָבער, ווען מ'האָט דורכשטודירט די גאנצע ליטעראטור און צונויפגעזאמלט אלע דאָקומענטן וואָס זייען נוגע דעם כותל, האָט זיך ארויסגעוויזן אז אין דער באשרייבונג פון קריסטלאכע רייזנדע ווערנד, די "נוסעי הצלב" (קרייץ־ציגן) ווערט שוין דערמאָנט דער כותל, ביי וועלכן אידן זיצן און באוויינען

געשטאלטן און בילדער פון דער אידישער געשיכטע אין רוסלאנד פאר דער מלחמה:

פון בן ציון כץ

געהיים ראט יעקב מארקאָוויטש האלפערין

:: מאנאכן זאגן קדיש נאך א אידן ::

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראָמאַן פון די ליידן און קאַמף פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. כ—ן

(פאָרטזעצונג)

— אַזוי ? — האָט דער יונגערמאַן זיך א כאַפּ געטאָן און זיין התפעלות איז פּלוצלונג פאַרשוואונדן געוואָרן, און ער האָט א שאַקל געטאָן מיט'ן קאָפּ : — טויג ניט ! . . .

— וואָרום ? — האָט הודקין זיך פאַרוואונדערט.

— וואָרום ? — האָט יענער איבער־געפרעגט שוין מיט דעם פריערדיקן טעמפּו, האַלב אידיאָטישן אויסדרוק אויף דעם פּנים און אין די האַלב פאַרשלאָפענע אויגן און ער האָט געענטפערט :

— טויג ניט ! . . .

— אָבער וואָרום טויג עס ניט ? . . .

— עס טויג ניט — האָט יענער גע־טענט'ט זיינס, און, צורוקנדיק זיך נע־ענטער צו הודקינ'ען האָט ער ארויסגע־שעפּטשעט, א קוק טועגדיק פריער אויף צורוק, אקוראַט ווי ער וואָלט מורא גע־האַט, אז אימיצער אנדערש זאָל ניט הערן וואָס ער רעדט : — ער זוכט א פּיעסע וואו זי זאָל האָבן א קליינע ראָ־לע . . . אין דער פריערדיקער האָט זי געהאַט א גרויסע ראָלע, האָט זי אויס־גענומען און ער אַליין ניט . . . זוכט ער איצט א פּיעסע, וואו אַליין זאָל אויס־נעמען, פאַרשטייט איר, הא ? . . . פאַלגט מיך, איידער איר לייענט פאַר אים איר־ער פּיעסע, מאַכט, אז די פרוי זאָל האָבן א קליינע ראָלע, ווען ניט . . . טויג ניט ! — האָט ער ענערגיש א שאַקל געטאָן מיט'ן קאָפּ, אונטערשטרייכנדיק שטאַרק די ווערטער "טויג ניט" . . . .

— און ווער זייט איר ? — האָט הודק־קין געפרעגט, פאַראינטערעסירנדיק זיך מיט יענעם אַלץ מער און מער.

— איך ? — האָט דער יונגערמאַן איבערגעפרעגט און ער האָט א לאַך גע־טאָן אין זיך : — איך בין משה . . . .

— אן אקטיאָר ?

— אן אקטיאָר, אהא ! — האָט יע־נער אויסגעשריען, א לאַך טועגדיק ווי־דער אין זיך, אקוראַט ווי ער וואָלט זיין געלעכטער ארונטערגעשלונגען, און א שאַקל טועגדיק מיט'ן קאָפּ : — איך בין ניט קיין אקטיאָר. איך בין אזוי . . . .

— וואָס אזוי ? . . . וואָס מיינט איר ?

— משה ! — האָט זיך אין דער דאָ־זיקער צייט דערהערט פון א אויוויס צײ־מער א פאַרשלאָפענער קול פון א מאַן.

— "ער" האָט משה א שפּרונג געטאָן, אונטערברעכנדיק זיך אינמיטן, און ער איז ארויסגעלאָפן פון צימער.

הודקין האָט דערקאָנט אין דעם פאַר־שלאָפענעם קול דעם אקטיאָר נ.'ס שטי־מע, און עס האָט אים קלאַפּ געטאָן אין האַרצן.

— ער שטייט אויף — האָט ער אויס־נערעגט א טראַכט געטאָן און ער האָט אנגעטאָפּט זיין פּיעסע אין בזיון קעשעד־נע.

ארום איז געווען שטיל. פון א ווייטן צימער האָט זיך דערהערט א הוסטן און א כראַקען און דאַן איז ווידער שטיל געוואָרן.

— וועט אים געפעלן זיין ? — האָט הודקין א טראַכט געטאָן, פילנדיק, ווי דאָס האַרץ אין זיין ברוסט ציטערט און צאַפּלט זיך : — אפשר וועט ער ניט פאַרשטיין ? אפשר וועט ער זיין ניט אויפגעלייגט ? . . .

און דערפילט איז ער ווערט צו שטאַרק נערוועז, האָט ער געזוכט זיך צו באַרר־איקן, צו טראַכטן וועגן עטוואָס אנדערש. ער האָט גענומען באַטראַכטן דעם צימער. ארום זיך : — די רויטע ווענט, די רויי־טע זעפּאַ, די שטולן מיט רויטן פּלוש באַשלאָגן, דעם פּלושענעם טעפּיך אונ־טער די פיס און דעם שרייב טיש מיט א בלויען געוואַנט אין מיטן צימער, אויף וועלכן עס זיינען געשטאַנען דריי גיפ־סענע ביוסטן, צוויי קלענערע און איין גרויסע ביוסט אין מיטן. די קלענערע זיינען געווען פון שעקספּיר און בעטהאָ־ווען און די גרויסע ביוסט צווישן זיי ביידע, וועלכע איז ארויסגעטראָטן ווייט אויבער זיי מיט די פּלייצעס, איז געווען פון אים אַליין, פון מר. נ.

און ווי הודקין איז ניט געווען גער־וועז, האָט ער זיך שיר ניט צעלאַכט אויפן קול, בעת ער האָט עס דערזעען.

עס האָבן זיך דערהערט שנעלע, און איילנדיקע טריט, און משה איז אריינ־געלאָפן אין צימער.

— ער גייט ! — האָט ער ארויסגע־רעדט פאַרכאַפּעט און מיט א פּנים, וועלכ־ער האָט אויסגעדריקט אי ליבע, אי התי־פעלות, אי נאָך עפּעס, וואָס האָט שטאַרק דערמאַנט דיר מינע פון א הונט, בעת ער דרייט מיט'ן ווידל קעגן זיין אָנקומענ־דיקן באַלעבאָס, האָט ער זיך אויעגגע־שטעלט קעגן דער טיר, דורך וועלכער דער אקטיאָר נ. האָט געראַפּט אריינגער־מען.

מר. נ. איז אריינגעקומען אין א שלאָף ראָק און אין פּלושענע שטעק שיך. ער איז געווען א הויכער, היבש באַלייב־טער מאַן אין די מיטעלע יאָרן, מיט א שטאָלצן אויסזעען און האַלטונג.

זייענדיק גוט אויפגעלייגט, ווייל די פאַרגאַנגענע נאַכט האָט ער געוואונען הונדערט און פופציק דאָלאַר אין קאַרטן, זיינען געווען פון שעקספּיר און בעטהאָ־ווען און די גרויסע ביוסט צווישן זיי ביידע, וועלכע איז ארויסגעראָטן ווייט אויבער זיי מיט די פּלייצעס, איז געווען פון אים אַליין, פון מר. נ.

און ווי הודקין איז ניט געווען גער־וועז, האָט ער זיך שיר ניט צעלאַכט אויפן קול, בעת ער האָט עס דערזעען.

עס האָבן זיך דערהערט שנעלע, און איילנדיקע טריט, און משה איז אריינ־געלאָפן אין צימער.

— ער גייט ! — האָט ער ארויסגע־רעדט פאַרכאַפּעט און מיט א פּנים, וועל־כער האָט אויסגעדריקט אי ליבע, אי התי־פעלות, אי נאָך עפּעס, וואָס האָט שטאַרק דערמאַנט דיר מינע פון א הונט, בעת ער דרייט מיט'ן ווידל קעגן זיין אָנקומענ־דיקן באַלעבאָס, האָט ער זיך אויעגגע־שטעלט קעגן דער טיר, דורך וועלכער דער אקטיאָר נ. האָט געראַפּט אריינגער־מען.

הודקין האָט אונטער דעם איינדרוק פון נ'ס פריינטלאַכקייט און נוטמוטיקייט, זיך שוין ניט געפילט אזוי נערוועז ווי פריער, איז געשטאַנען א פאַרוואונדערטער און געשמייכלט.

— מערקווירדיק — האָט ער זיך אָפּ־גערופן — זיינען אזוינע יונגעלייט פאַ־ראַן א סך ?

— אין די הונדערטער — האָט דער "שטערן" געענטפערט — צווישן זיי וועט איר זאָנאַר געפינען מאַנכע גאַנץ אינטעליגענטע יונגעלייט . . . זיי לעבן מיט'ן טעאַטער. די בינע איז זייער בית־המקדש און דער אקטיאָר איז זייער גאָט.

משה, וועלכער האָט געקוקט אויפ'ן "שטערן" מיט א פאַרליבטער און האַלב אידיאָטישער מינע, האָט דאָ עפּעס גע־וואָלט זאָגן, נאָר דער "שטערן" האָט אויף אים ביסטרע א קוק געטאָן און א מאַדנעם הוסט געטאָן : — קהם ! קהם ! — פון וועלכן משה האָט פאַרשטאַנען, אז "ער" הייסט אים זיך "ארויסטראָגן" פון צימער.

דער "שטערן" האָט אים באַלייט מיט ביסטרע אויגן, ביז ער איז פאַר־שוואונדן געוואָרן. דאַן האָט ער זיך גוטמוטיק צעלאַכט.

(פאָרסזעצונג — סימן)

דער טויט האָט שוין איבער איר געהאַלטן אויס־געשפּרייט זיין קאַלטע האַנט —

פון י. ראָזמאַן

— איר זעט ? אויפ'ן וואונק האָט ער פאַרשטאַנען, וואָס איך האָב גע־מיינט — האָט ער זיך א קער געטאָן צו הודקינ'ען — א, פון די פאַטריאָטן איז דאָ פיל צו דערציילן — האָט ער גע־רעדט ווייטער מיט א גוטמוטיקן שמייכל — זאָל איך אמאָל, צום ביישפּיל האָבן צוטאָן מיט'ן מאַגן, פאַלן דאַן אַלע מיינע פאַטריאָטן יאשטשערקעס אין בויך . . . פאַל איך אמאָל דורך אין א פּיעסע, ווייגען זיי . . . נעם איך אויס אין א פּיעסע מיט דער ריכטיקער "פּערזאָן", ווען עס שפּאַרט מיר קליאַטשע פון'ם מויל און מיך ווילט זיך אריינכאַפּן דעם אַרבל אין מויל און האַווקען און שפּייען מיט יאשטשערקעס און מיט שלאַנגען אויפ'ן פאַרפאַסער און אויפ'ן פּובליקום, — דאַן פילן עס גלייך מיינע פאַטריאָ־טן און . . . אויף מאָרגן איז די נייע פּיעסע פּוטש ! א קאַלטער ווינט בלאָזט שוין אין טעאַטער, א קאַלטער ברי־מנן ליגט שוין אויף דער בינע און אויף דער קומענדיקער וואָך איז דער ברי־מנן באַ־גראָבן אין א טיפן קבר מיט דעם פאַר־פאַסער צוזאַמען ! . . . איז אָבער די נייע פּיעסע אזא, וואָס מען רופט א באַמ־בע, און זי איז מיר געפעלן, דאַן איז יעדער פון מיינע פאַטריאָטן אויף א באַ־וונדערע "באַמבע", און עס קנאַקט אין טעאַטער, און עס ליאַרמט מיט "חור־ראַ'ס" און "בראַוואָ'ס" אי פאַר דער פּיעסע, אי פאַר'ן פאַרפאַסער און די פּיע־סע האָט דאַן דערפאָלג . . . וועט איר רויכערן א ציגאַר ? — האָט דער "שטערן" זיך פּלוצלונג אונטערבראָכן. פאַররויכערנדיק א ציגאַר און אָנבאַטנדיק איינעם הודקינ'ען.

"ראַדיאָ פּענס"

ווען עס איז שפּעט אין, דער נאַכט און איך הערט זיך צו אין דער ראַדיאָ — וועט איך פון דעם נאָך מער פאַרגעניגן האָבן ווען איך וועט טרינקען א קאַפּע דער ראַז טיי. פּרובירט עס !

רעד ראַז טיי

איז "גוטער טיי"

צוויי קוואַליטעטן — גרין לייבל און אָרענדזש פּיקאָ

זיירן און דער באַבען, וועמען ער האָט באַגעגנט אין שטאָט.

ניט פאַרדעקטענדיק קיין זאַך, און קאָנענדיק דעם קריסט פון קינדוויין אָן, האָט זי פאַר אים אויפגעמאַכט די טיר, ווען דער שכן איז אריינגעקומען אין הויז, האָט רבקה'לע באַמערקט, אז ער איז שיכור, און אז ער האָלט א האַק אין האַנט. פונדעסטוועגן האָט זי זיך געמאַכט הארץ און אים געפרעגט, וואָס ער האָט צוזאָגן.

— דאָס גאַנצע געלט און צירונג, — וואָס עס געפינט זיך אין הויז גיב אוועק, דו פאַרפלוכטע אידישע טאָכטער — האָט דער פויער אריינגעדונערט, אויפהויבנ־דיק די האַק איבער דער מיידל'ס קאָפּ. די צעשראָקענע מיידל האָט אַרויסגע־נומען אַלץ וואָס עס האָט זיך געפונען אין קאַסטן און עס אוועקגעגעבן דעם פויער, וועלכער האָט עס פאַרשטופּט אין זיינע ברייטע קעשענעס. ווען ער איז פאַרטיק געוואָרן מיט דעם, האָט ער דערקלערט רבקה'לען, אז ער מוז איר הרג'ענען, ווייל ער האָט מורא, אז זי וועט אים איבערגעבן צו דער פּאָליציי. אומזיסט האָט זיך רבקה'לע ביי אים געבעטן, געקושט אים די פיס, אז ער זיירן אייניקל רבקה'לע, איז געווען א שיין מיידל, א קלוגע אַז א גערא־טענע, און די אַלטע האָבן איר אָפּגעהיט ווי דאָס שוואַרצאַפּל פון'ם אויג. רבקה'־לע האָט געפירט דאָס גאַנצע געשעפט. פאַרשריבן די חובות און אכטונג געגעבן, אז מען זאָל די חובות צאָלן אין צייט, אויף זי האָבן אַלע לויט פאַרשולדן. ווען זי איז געווען א אַר־מע מיידל, איבער וועמען דער גרוי־זאַמער טויט האָט שוין געהאַט אויסגע־שפּרייט זיין קאַלטע האַנט.

אין א פּוילישן דאָרף האָבן פאַר לאַנ־גע יאָרן געוואוינט אן עלטערע אידי־שע פאַר פאַלק, וועלכע האָבן ביי זיך דערצויגן זייער אן אייניקל, א מיידעלע, ביז זי איז אויסגעוואַקסן, און איז אַלט געוואָרן צוואַנציק יאָר. דאָס פאַר פאַלק האָט'רואיק געלעבט און זיך פרידלאַך באַצויגן צו די קריסטלאַכע שכנים. אַלע האָבן זיי געקאָנט אין דאָרף און מען האָט אויף געוואוסט אז זיי זיינען פאַרמעג־לאַך. גערעדט האָט מען, אז זיי האָבן שווערע טויזנטער, וועלכע זיי האַלטן ביי זיך אין הויז, ווי אויף א סך צירונג. דער אמת איז אָבער געווען, אז דאָס גאַנצע עשירות זייערער איז באַשטאַנען פון עטלאַכע טויזנט זלאָטעס, וועלכע זיי האָ־בען פאַרליען צו די קריסטן אויף פּראָ־צענט. אַזוי ווי קיין גרויסע פּראָצענטן האָבן זיי ניט גערעכן און פלעגן טאַקע גאַנץ אָפט טאָן די קריסטן גרויסע טור־בות, זיינען זיי פון אַלעמען רעספּעק־טירט געוואָרן און מען האָט זיי געלאָזט צורו.

עס פּאַסירן אַמאָל זאַכן אין דער וועלט, וואָס שניידן אַזוי טיף אין די אויגן, אז זיי קאָנען דעם גרעסטן אומ־גלויביקן מאַכן פאַר א גלויביקן און אז ניט אַלע מאָל גילט עס דעם פאַר־ברעכער צו באַנען זיינע פאַרברעכנס. אָט אזא פאַל איז גאָרנישט לאַנג צור־ריק פאַרגעקומען און א פּוילישן דאָרף, וואו די הויפּט העלדן איז געווען א אי־דישע מיידל, איבער וועמען דער גרוי־זאַמער טויט האָט שוין געהאַט אויסגע־שפּרייט זיין קאַלטע האַנט.

אין א פּוילישן דאָרף האָבן פאַר לאַנ־גע יאָרן געוואוינט אן עלטערע אידי־שע פאַר פאַלק, וועלכע האָבן ביי זיך דערצויגן זייער אן אייניקל, א מיידעלע, ביז זי איז אויסגעוואַקסן, און איז אַלט געוואָרן צוואַנציק יאָר. דאָס פאַר פאַלק האָט'רואיק געלעבט און זיך פרידלאַך באַצויגן צו די קריסטלאַכע שכנים. אַלע האָבן זיי געקאָנט אין דאָרף און מען האָט אויף געוואוסט אז זיי זיינען פאַרמעג־לאַך. גערעדט האָט מען, אז זיי האָבן שווערע טויזנטער, וועלכע זיי האַלטן ביי זיך אין הויז, ווי אויף א סך צירונג. דער אמת איז אָבער געווען, אז דאָס גאַנצע עשירות זייערער איז באַשטאַנען פון עטלאַכע טויזנט זלאָטעס, וועלכע זיי האָ־בען פאַרליען צו די קריסטן אויף פּראָ־צענט. אַזוי ווי קיין גרויסע פּראָצענטן האָבן זיי ניט גערעכן און פלעגן טאַקע גאַנץ אָפט טאָן די קריסטן גרויסע טור־בות, זיינען זיי אַלעמען רעספּעק־טירט געוואָרן און מען האָט זיי געלאָזט צורו.

זייער אייניקל רבקה'לע, איז געווען א שיין מיידל, א קלוגע און א גערא־טענע, און די אַלטע האָבן איר אָפּגעהיט ווי דאָס שוואַרצאַפּל פון'ם אויג. רבקה'־לע האָט געפירט דאָס גאַנצע געשעפט. פאַרשריבן די חובות און אכטונג געגעבן, אז מען זאָל די חובות צאָלן אין צייט. אויף זי האָבן אַלע לויט פאַרשולדן. ווען זי האָט פאַר איר זיינע ברייטע קעשענעס. ווען ער איז פאַרטיק געוואָרן מיט דעם, האָט ער דערקלערט רבקה'לען, אז ער מוז איר הרג'ענען, ווייל ער האָט מורא, אז זי וועט אים איבערגעבן צו דער פּאָליציי. אומזיסט האָט זיך רבקה'לע ביי אים געבעטן, געקושט אים די פיס, אז ער זאָל איר שונען. דער רוצח האָט נאָרנישט געוואָלט הערן. ענדלאַך האָט א גליקלאַכער געדאַנק א בליץ געטאָן אין איר קאָפּ און זי האָט זיך געווענדעט צו אים : אז ער זאָל איר לאָזן אַפּזאָגן ווידער, ווען זי אים דערפאַר געבן א טרונק בראַנפן. דער פויער האָט איינגעוויליקט.

רבקה האָט ארויסגענומען פון א שראַנקל א פלאַש מיט א גלעזל, איז צו־געקומען נאָענט צום פויער, און נאָך אייר דער יענער האָט באַוויזן זיך ארומצוקער־קען, האָט זי די פּליסקייטס אים אריינ־געגאָסן אין פּנים. געווען איז דאָס ניט שנאַפּס, נאָר וויסקי.

דער רוצח האָט נעמאַכט גוואַלדן און ער האָט זיך געגומען קייקלען מיט ווייי־מאַקן אויף דער ערד. דאָס מיידל איז דאַן ארויסגעלאָפן אין נאָס און זי האָט געגומען רופן נאָך חילף. ווען מענשן זיי־נען געקומען צו לויפן, האָבן זיי געפונען דעם פויער א האַלב טויטן מיט דעם אידל'ס געלט און צירונג אין זיינע קע־שענעס.

איצט ליגט דער פויער אין שפּיטאַל, און ווען ער וועט געזונט ווערן, וועט ער פּראָצעסירט ווערן פאַר רויב מיט'ן צוועק צו דערמאָרדן.

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דזש. בערמאַק, 834 מיין סטריט אפּיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 367 סעלקירק עוועניו אפּיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאָק 265 פּאָרטעדזש עוועניו אפּיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאַוויש, 404 באַיד בלדג. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאָר. אלעקסאַנדער עוו. אפּיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. כ. א. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
53 720	52 278	דר. א. מאָיס, סט. דזשאַנס בלאָק, פּריטשאַרד און מיין אפּיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	דר. דזשאַ. כי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער פּראַקטיסיטן 500 קאָלעדזש עוועניו. רעז. 504 קאָלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פּערלמאַן, 291 באַראוס עוועניו, קאָר. טשאַרלס אפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאָבּרינסקי, סוויט 2 קראַמפּ בלאָק (מיין און דאַפּערין עוועניו.) אפּיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פּאָרטעדזש, קאָר. סטיס (100 טאַראָנטאָ דזשענ. טראַסט בלדג.), לענ אינטאַנס שטונדן: פון 2—6 אונדז און ביי אפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראָדין, ראָיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפּיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפּיס שטונדן 11—12 און 2—6 אפּיס: בענק אָף קאַמערס בלדג., מיין און אלעקסאַנדער רעזידענס: 414 סטעלא עוועניו DR. A. L. SHUBIN
55 111	54 917	דר. פ. סעדזיאַק, שטונדן: 3—6 און ביי אפּאָינטמענט. אפּיס 962½ מיין סט. רעז. 434 סאַלטער סט. DR. F. SEDZIAK
28 281	51 848	אויגן, אויערן, נאָז און האַלז דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאָף, 830-2 סאַמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF
88 013	53 320	קינדער קראַנקהייטן דר. ה. מעדאָוי 904 באַיד בלדג. 3—5; 332 מאַניטאָבאַ עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאַן, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	דר. א. גאַרדנער, 409 סעלקירק עוועניו, קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראָיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשורטשיל, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

איבעראַל אין דער וועסט

פאַרבריצירט אין קאַנאַדע אונ־טער קאָנטראָל פון דער רעגי־רונג. געריניקט פיר מאָל און געצייטיקט אין באַנד פאַר יאָרן

געבאַטלט אין 2 סייזעס :
40 אונצ. פלעשל
26 אונצ. פלעשל

Melchers
Gold Cross
Canadian Gin
Melchers Distilleries Limited, Montreal
Distillers since 1898

סאַיז צייט
פאַר אַן ענדערונג
גיט קאַנאַדע א געלעגענהייט
שטימט קאָנסערוואַטיוו
דעם 28טן יולי
דערווייל
ראָדזשערס
צו פאַרטרעטן
סאַוט ווינניפּעג

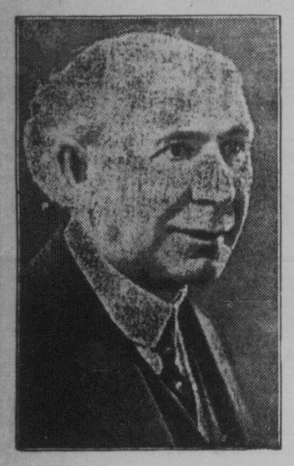

Published by authority of Hon. Chairman, W. Sanford Evans; Chairman, H. B. Shaw; Vice-Chairman, F. M. Bastin, Winnipeg South Conservative Campaign Com.

קאַלגאַרי

סי. קעמפּבעל מעקלאַרין
ליבעראַל קאַנדידאַט פאַר וועסט קאַלגאַרי

אייער שטימע פאַר דעם ליבעראַל קאַנדידאַט אין וועסט קאַלגאַרי מיינט מער דאַנינג בודזשעטן: א ברייטערער בריטישער מאַרק פאַר קאַנאַדער פּראָדוקטן און א "קאָמאָן סענס" סעטלמענט פון דער אר־בעטסלאָזיקייט פּראָבלעם.

Vote McLAURIN —X

Phone M6762 — M6764

LIBERAL HEADQUARTERS

נעשטאַלטן און בילדער פון דער אידישער גע־שיכטע אין רוסלאַנד פאַר דער מלחמה

(שלום פון זייט 2)

אין פעטערבורג האָט די משומדים־פּראָגע זיך געלאָזט גוט פילן, און האַלפּע רין האָט זיך אויסגעצייכנט מיט זיין האַס צו די ראַזיקע ברואים, און ער פלעגט אָפּן אויסדריקן זיין אומצופרידנהייט מיט באַ־ראַן גינזבורג, וואָס וואַרפט אָפט צו די משומדים א ביין, האַלט פיל משומדים ביי זיך אויף שטעלעס און צערעמאָניעס זיך צופיל מיט פּראָפעסאָר כוואָלאָסאָנען.

האַלפּערן האָט געאַרבעט אויף רעגי־רונגס שטעלעס ביז די לעצטע יאָרן. ער האָט געדינט פון די 60ער יאָרן אָן, מער ווי 35 יאָר. אין דער צייט פון דעם יוסטיץ־מיניסטער שטשעגלאָוויטאָוו איז אים גע־ווען זייער שווער צוצוזען אַלץ, וואָס עס טוט זיך אָפּ אין יוסטיץ מיניסטעריום. ער האָט ניט געקאָנט שטשעגלאָוויטאָוו'ן אַלס ליבעראַל, און ער האָט ניט געקאָנט פאַר־טראָגן די גאַנצע רעאַקציאָנערע סביבה, מיט וועלכער ער האָט זיך ארומגערינ־געלט. שטשעגלאָוויטאָוו האָט אויך געזען צו דערווייטערן פון די, וואָס קאָנען אים פון פריער אַלס ליבעראַל. האַלפּערן איז ארויס א דערשלאָגענער, א פאַר יאָר פאַר זיין טויט, אין דעמסיע.

זיינע לעצטע יאָרן האָט האַלפּערן גע־ווידמעט אינגאַנצן דער ארבעט פון דער "מפּיצי השכלה".

צום לעצטן מאָל האָב איך האַלפּערינען געטראָפן מיט א קורצער צייט פאַר'ן ביי־ליס־פּראָצעס. עס איז אים ניט געווען צו דערקאָנען. איך האָב אים געפרעגט : "איך גלויבט נאָך אַלץ אין רוסישן פּראָגרעס, אין די ליבעראַלן ? . . . " ער האָט געענט־פערט : "אויסער דעם געוועזענעם ליבע־ראַל און דעם איצטיקן שמוציקן שטשעג־לאָוויטאָוו איז דאָ סענאַטאָר קאָני אויך... אָט היינט האָט ער מיט מיר גערעדט מיט גרויסע יסורים ווענן ביילים־פּראָצעס. ער פילט ניט אזוי שטאַרק ווי איך. אָבער עס איך נאָך דאָ אביסל ארנטאַכע ליבעראַ־לען . . . "

האַלפּערן איז אויך געווען א שרייב־בער. ער האָט געאַרבעט אין די ארכיוון. געשריבן זיין אומצופרידנהייט מיט באַ־ראַן גינזבורג, וואָס וואַרפט אָפט צו די משומדים א ביין, האַלט פיל משומדים ביי זיך אויף שטעלעס און צערעמאָניעס זיך צופיל מיט פּראָפעסאָר כוואָלאָסאָנען.

האַלפּערן האָט געאַרבעט אויף רעגי־רונגס שטעלעס ביז די לעצטע יאָרן. ער האָט געדינט פון די 60ער יאָרן אָן, מער ווי 35 יאָר. אין דער צייט פון דעם יוסטיץ־מיניסטער שטשעגלאָוויטאָוו איז אים גע־ווען זייער שווער צוצוזען אַלץ, וואָס עס טוט זיך אָפּ אין יוסטיץ מיניסטעריום. ער האָט ניט געקאָנט שטשעגלאָוויטאָוו'ן אַלס ליבעראַל, און ער האָט ניט געקאָנט פאַר־טראָגן די גאַנצע רעאַקציאָנערע סביבה, מיט וועלכער ער האָט זיך ארומגערינ־געלט. שטשעגלאָוויטאָוו האָט אויך געזען צו דערווייטערן פון די, וואָס קאָנען אים פון פריער אַלס ליבעראַל. האַלפּערן איז ארויס א דערשלאָגענער, א פאַר יאָר פאַר זיין טויט, אין דעמסיע.

זיינע לעצטע יאָרן האָט האַלפּערן גע־ווידמעט אינגאַנצן דער ארבעט פון דער "מפּיצי השכלה".

צום לעצטן מאָל האָב איך האַלפּערינען געטראָפן מיט א קורצער צייט פאַר'ן ביי־ליס־פּראָצעס. עס איז אים ניט געווען צו דערקאָנען. איך האָב אים געפרעגט : "איך גלויבט נאָך אַלץ אין רוסישן פּראָגרעס, אין די ליבעראַלן ? . . . " ער האָט געענט־פערט : "אויסער דעם געוועזענעם ליבע־ראַל און דעם איצטיקן שמוציקן שטשעג־לאָוויטאָוו איז דאָ סענאַטאָר קאָני אויך... אָט היינט האָט ער מיט מיר גערעדט מיט גרויסע יסורים ווענן ביילים־פּראָצעס. ער פילט ניט אזוי שטאַרק ווי איך. אָבער עס איך נאָך דאָ אביסל ארנטאַכע ליבעראַ־לען . . . "

איך פרעמדע וועגן

"ראַדיאָ פּענס"

רעד ראַז טיי

איז "גוטער טיי"

צוויי קוואַליטעטן — גרין לייבל און אָרענדזש פּיקאָ

דער טויט האָט שוין איבער איר געהאַלטן אויס־געשפּרייט זיין קאַלטע האַנט —

נעשטאַלטן און בילדער פון דער אידישער גע־שיכטע אין רוסלאַנד פאַר דער מלחמה

קאַלגאַרי

איבעראַל אין דער וועסט

Doctors' Directory דאָקטוירים

Dentists Directory דענטיסטען

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוועניו. טעל. 53 133

שינביין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאָן 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אפּיס: 210 נאָטר דיים עוועניו
טעלעפאָן 223 89
רעזידענס:
51 353 בענערמאַן עוועניו, טעל.

ח. שולמאַן

אדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אפּיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָו אפּיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאַנאַן און אלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

דייווידסאָן און ראַטנער

Davidson & Ratner
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
Barristers, Solicitors, etc.
Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080
265 Portage Ave. Winnipeg

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אירישן לעבן אין דער צייט פון—די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאַרמאַן

(פארזעצונג)

גליקלאך מיט דעם דאזיקן געדאנק האט די שיינע יאדווינא איצט געקושט דעם דייטשן אויבערקאמאנדיר און אים אזוי באצויבערט מיט איר צערטלאכקייט דאס דער שטארקער מאן, דער פארשטייער פון דער דייטשער מיליטערישער מאכט אין געוואהן אין אירע הענט א בלינדע ווערקצייג.

די זון איז שוין פארגאנגען. עס האבן זיך פארשפרייט די שאטנס פון אוונט און אין דעם צימער פון די צוויי זינדיקע גע־ליבטע איז געווען האלב טונקל. נראה סעלמא האט איצט אין זיין ליבעס רויש זיך צונעבויגן צו דער שיינער פרוי און ער האט איר געוואלט ארומנעמען, אלס פלוצלונג האט ער זיך א צי געטאן צו־ריק.

ער האט דערהערט א זאנדערבארן גע־רויש פון אונטן ביים פענסטער.

אויך פאני יאדווינא האט מיט וויים אויפגעריסענע אויגן געקוקט צו דעם פלאץ פון וואנען עס האט זיך געהערט דער טומל. ביידע זיינען איצט צוגלאפן צום פענסטער און האבן אריינגעקוקט.

אבער מיט שרעק איז פאני יאדווינע אפגעשפרונגען אויף צוריק, דען דאס, וואס זי האט דערזעען, האט איר אפגענרוילט און געווארפן אויף איר א ווילדן שרעק.

— — — — — — — — — — — — — —

מיר וועלן זיך איצט צוריקקערן צו דער אומגליקלאכער רחל, וועלכע איז פארצווייפלט און האלב אנטפטיק גע־לעגן אין די ארעמס פון דעם מאן, וועל־כען זי האט שרעקלאך געהאסט.

וואס פאר א שיידערלאכער שפיל פון דעם שיקזאל.

די יונגע פרוי האט ניט געוואוסט וואס עס האט פאר דער לעצטער צייט פא־סירט מיט לעמקע'ן, אז ער איז געפינען געווארן שולדיק אלס פאררעטער און אז ער האט וואכן לאנג געמוזט זיך אויס־באהאלטן אום ניט ארעסטירט צו ווערן. דאן האט ער אבער דורך זיינע גרויסע פארבינדונגען און זיין רייכער פאסיליע אויסגעווירקט אין בערלין, און די רעגירונג האט אים ריינגעוואשן פון דער קלאגע און אים געגעבן נאך מער מאכט ווי ער האט געהאט פריער. דען די בערלינער רעגירונג לאזט אירע יונקערס קיינמאל ניט פאלן און זי פארשווייגט אלע זייערע פארברעכנס, ווייל זי וויל ניט פארלירן זייער פריינטשאפט און שטיצע.

איצט אין לעמקע ווידער געווען דער קאפעדאמט פון לאווינער געגנט, און אין דער דאזיקער נאכט האט ער געהאט א יאגד פארגעניגן אין דעם וואלד, וואו דער רעגן שטורם האט אים פארכאפט. אבער ווייסנדיק, אז ער איז טיף פאר־האסט ביי די פויערים פון דער געגנט, האט ער ניט געוואגט צו בעטן, אז מען זאל אים אויפנעמען אין דער דאזיקער געגנט, ער האט ניט געוואגט צו בעטן, אז מען זאל אים אריינלאזן אין דער הויז, נאר ער האט זיך אריינגע'גנב'עט דורך א אפענעם פענסטער און ער האט זיך באהאלטן אין א ווינקל, מיט דער האפענונג, אז דער רעגן וועט באלד אר־בער. און דא איז עס געווען וואו ער האט פלוצלונג דערזעען אריינקומען רחל'ען, די שיינע אידישע פרוי, וועלכע ער האט נאך ביז איצט ניט געקאנט באזיגן.

ער האט טאיר איצט געהאלטן אין זיי־נע ארעמס, אזוי ווי א רויב פויגל די צאר טע טויב און ער האט איר אלץ פעסטער געדריקט צו זיך. די אומגליקלאכע פרוי האט געקרעכצט אין שרעקלאכער אנגסט.

— לאזט מיך אפ! — האט זי זיך גע־בעטן. — א' לאזט מיך אפ!

און אזוי האבן זיך רחל מיט לעמקען געראנגלט א שטיקל צייט. אלס פלוצלונג האט זיך דערהערט א מענער שטימע:

— לאז איר אפ, די שורקע. איצט וועסטו זיך שוין פון מיינע הענט ניט ארויסדרייען.

אנווענדיק זייערע אויגן אויף דעם פלאץ פון וואנען עס האט זיך געהערט די מענער שטימע האבן זיי דערזעען גא־גאווע'ן שטיין פאר זיי.

דער דייטשער יונקער, וועלכער האט געטראטן אונטער זיינע פיס די ארעמע אין פון לאווין, האט אבער געצייטערט פאר א אידן ווי ראגאווין, וועלכער האט געהאט מוט צו קעמפן.

דאס אלס וואלטער לעמקע האט זיך שטיערהייד געוואלט ארויס'גנב'ענען פון דעם צימער, האט ראגאווין עס גלייך באמערקט און ער האט אים גלייך א כאפ געטאן ביים קארק.

— די וועסט פון דאנען ניט גיין, — האט ראגאווין געזאגט צו אים מיט פאר־קריצטע ציין. — די מיינסט אין דער אמת'ן אז די קאנסט רויבן, מארדן און באגיין אלערליי פארברעכנס און דאס זאל דיר פארשווינגן ווערן? די ביזט מיין גע־פאנגענער, און מיינע חברים וועלן גע־מען ראבע פון דיר.

מיט זיינע אייזערנע הענט אזוי ווי פון שטאל, האט ער לעמקע'ן פארדריט די ארעמס אויפ'ן רוקן און זיי פעסט פאר־בונדן מיט שטריק, און ער איז טיף פאר־האסט ביי די פויערים פון דער געגנט, האט ער ניט געוואגט צו בעטן, אז מען זאל אים אויפנעמען אין דער דאזיקער געגנט, ער האט ניט געוואגט צו בעטן, אז מען זאל אים אריינלאזן אין דער הויז, נאר ער האט זיך אריינגע'גנב'עט דורך א אפענעם פענסטער און ער האט זיך באהאלטן אין א ווינקל, מיט דער האפענונג, אז דער רעגן וועט באלד אר־בער. און דא איז עס געווען וואו ער האט פלוצלונג דערזעען אריינקומען רחל'ען, די שיינע אידישע פרוי, וועלכע ער האט נאך ביז איצט ניט געקאנט באזיגן.

— רחל, מיין רחל! די ביזט פאר־וואונדעט! — האט דער ליכטער מאן געערעט און ער האט היים געקושט איר שטערן.

אבער די פרייד, וואס זי זעט ווידער לעבן זיך איר געליבטן מאן, האט דער יונגער פרוי צוגעגעבן נייעס מוט און נייע קרעפטן און זי האט אויסגערופן:

— ניין, שלמה, די וואונד, אזי ניט געפערלאך. עס וועט אונגיכן פארהיילט ווערן. עס איז נאר געווען דער שרעק

האָט איר שוין פאַרזוכט?

פערלמאנס קוואליטי

ראַי ברויט

ניו-יאָרקער סטייל

וויענא ראָלס

זייער געשמאק און דער בעס־טער מאכל אין די הייסע טעג

ציבעלע פלעצלאך עטוואָס ניי אין וויניפעג

קאָרן ברויט

אזא ברויט איז אין וויניפעג נאך ניט געבאקן געווארן

איר וועט פילן יום־טוב'דיק ביי יעדן מאלצייט ווען איר וועט סער־ווירן אייער טיש מיט

פערלמאנס קוואליטי ברויט

PERLMANS QUALITY BAKERY — P.Q.B. — 16 OZ — 510 SELKIRK AVE. PHONE 51488

אידישע פרייען פון וויניפעג שטעלט צופרידן אייערע פאמיליעס

קויפט און עסט פערלמאנס קוואליטי געבעקסן

פארשיידענע ברויטן, ראָלס און געשמאקע געבעקס אויף ניו־יאָרקער סטייל

אויב אונזער דרייווער איז ביי אייך נאָך ניט געווען טעלעפאָנירט אונז

Perlman's Quality Bakery

JULIUS PERLMAN, Manager

510 Selkirk Ave. — Phone 51 488

פעליסיערס לימיטעד

ברייווערס פון

קאָנטרי "קלאָב" ביר

גאָלדן גלאָו אייל

X X X סטאוט

ברוידי — אָסבאָרן און מאָלווי, וויניפעג

טעלעפאָנען: — 42 304-5-6

פינקטלאכע דעליווערי צו פערמיט האלדערס

צו פארקויפן אין

מאָנטרעאָל — סאסקאטשעוואן — אלבערטא

"COUNTRY CLUB" PELISSIERS LIMITED

מיטן זומער ספעשל!

מענערשע סוטס געריניגט אין א וואסערפאל פון זויבערקייט, און געשיפט — ניט בלויז געפרעסט — צו פארפולקאמענען דעם שייפ ביי באדינונגספי־לער איינריכטונג. דער איינציקער פראצעס פון דעם סארט אין וויניפעג.

מענערשע 2 שטיק און $1.00

דריי שטיק סוטס (עקסטרא הויזן 50 סענט)

QUINTON DYE WORKS LIMITED.

42361 Eight Attentive Lines

דערוויילט א. היפס פאר'ן פארלאמענט

קאנדידאט פון דער אינדעפענדענט לייבאר פארטיי

מיטוואָך אָוונט דעם 23-טן יולי

גרויסער אידישער

מאס-מיטינג

אין פריץ אינסטיטוט

418 אבערדין עוועניו

רעדנערס:

י. העסטרין, אלד. דזש. בלומבערג, י. א. טשערניאק, מ. אווערבאך, דר. ב. וויקטאר און א. א. היפס

מ. א. גרעי, פארזיצער

אידישער קאמיטעט פאר דער ווידערדערוויילונג פון א. א. היפס

כלל־אנזייגער

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5 ס. פער "אנייט ליין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: צו פארקויפן ::

FOR SALE

סאר מיט 2 סוויטס אין זייער א גוטן געגנט אין דער נאכט ענד, טוט גוטע ביזי־נעס.

די בילדינג קאסט דעם איינגנטימער $16,000 ווייל געצוואונגען צו פארקויפן קאנט איר עס קויפן פאר $9,000 דאס איז א ריכטיקע מציאה! אדער איר קאנט עס רענטן מיט דער באדינונג צו קויפן נאך 6 מאנאטן פראבע.

לאזט ניט דורך די געלעגנהייט.

דאבל הויז 1 בלאק פון מיין סט., ברייטנגט אריין $100.00 מאנאטלאך א גרויסער באגרן פאר $4,500.

פאסקאטשעוואן, האטעל. 36 צימערן, הייי־סע וואסער באהייצונג, צו פארבייטן פאר וויניפעגער פראפערטיס.

סוויטס צו פארענטן אין פארשיידענע בלאקס אין דער נאכט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

צו פארקויפן

לאקסטאן עוועניו, איסט פון מיין, 5 רום סטאקא באנגאלא. הייסע וואסער באהיי־צונג. אין פלאָרס און אוק פיניש. 33 פוס לאנג, ארומגעצאמט. פריין $4,700.

צו אויסבייטן

מארקיי עוועניו, 7 רומס פול מאדערנע הויז, הייסע לופט באהייצונג, שטיינערנער בייסמענט, מייפל פלאָרס, סליפינג באל־קאני, גרויסע סקרינד ווראנדע. 33 פוס לאנג, וועט אנגענומען קליינע הויז אין אויסבייט.

SCOTT & MACLEAN CO.

508 McIntyre Block — Phone 87 848

געשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

א גוטע געלעגנהייט צו מאכן געלט

פאראנענט א פארטנער פאר אן ארויסגע־נומענע פעטנט. מען קאן צוטרעטן מיט ווייניק געלט. אויב איר זייט פאראינטע־רעסירט מעלדעט זיך צו דזש. סטיין, 367 מעגנוס עוועניו.

אויב איר האָט ניט גע־קראָגן אייער צייטונג, טעלעפאָנירט אונז אָפּ

212 52 אָדער 409 55

און מיר וועלן אייך גלייך צושטעלן א קאפ"ע

:: פערזענלאכעס ::

PERSONAL

SIMPSON & COMPANY

בייליפס

לייסענסד און באנדעד

ר. סימפסאן, מענערזשער

404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט!

פאר אייערע באלדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק.

ריזאנייבל ריינטס.

פינקסטלאכע באדינונג.

שטריינג פארטרוילאך

אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.

General Loan and Insurance Agency

718 Somerset Block, Winnipeg

Phone 24 789

R. B. ORMISTON

פלאָריסט

צוויי סטארס צו אייער באדינונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בקומען טעלעגראפירט איבעראל

פאונדיישאנס פאר מצנות געמאכט און

פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.

JOHN SCHALER

Phone 5993921

A. MUIR

אוטאָריזירטער

דוקא פינישינג סטיישאן

פעגדערס און באדי ריפעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן..

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

Winnipeg Beach and Gimli

שוחט מ. קאהן, צו יעדער צייט

אין

15 Spruce St.

:: צו פארענטן ::

FOR RENT

צו פארענטן א הויז אין 472 פריטשארד עוועניו, זיך ווענדן אין 466 באראוס עוועניו, סוויט 3.

צו פארענטן 3 און 4 רום סוויטס פול מאדערן מיט עלעקטריק ריינדזשעס מיט שטענדיקע הייסע וואסער. בויליקע רענטס. בעלעפאנירט 254 51, ק. ראזנבלאט.

צו פארענטן 8 רום פול מאדערנע הויז, גרויסע באקוועמע רומס, נאענט אין נאכט ענד, רענט $45 דאלאר א מאנאט.

7 רום הויז, גוטער לאקיישאן אין נאכט ענד, פול מאדערן, גאראדזש, רענט בלויז $35 א מאנאט.

4 רום מאדערנער סוויט, נאענט אויף סעלקירק עוועניו, רענט $40.

4 רום סוויט, סעמי מאדערן, רענט $35 א מאנאט.

ח. פערלמאן און ג. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street — Phone 51 000

ארבעטער פארלאנגט

HELP WANTED

הודעה

אז די עטרת ישראל שול זוכט א חזן פאר ימים נוראים. ווער עס קען זיך אונטער־נעמען צו דאונען ביי אונז אין שול אלס חזן איז געבעטן צו ווענדן זיך צום פרע־זידענט, מר. מעקס ווייינשטאק, 499 מעג־נוס עוועניו.

די קאמיטע.

פארלאנגט אן עקספיריענסד קלערק פאר א דזשענעראל סטאר, מוז קאנען ריידן אונגארישן און ענגליש. שרייבט וויפל גע־האלט פארלאנגט און ניט אן רעפערענסעס, זיך ווענדן צו "דאס אידישע וואָרט" באקס 564.

מיר האבן פלאץ אין אונזער אר־ווערטייזינג דעפארטמענט פאר א יונגן מאן, וועלכער קאן גוט ענגליש און אידיש. מוז זיין ווילליק צו אר־בעטן און לערנען די ביזנעס. קיין אנדערער זאל זיך ניט ווענדן. קומט אין אונזער אדווערטייזינג דעפארטמענט יעדן טאג פינף אויי־נער נאכמיטאג (חוץ שבת און זונ־טאג), און פרעגט פאר מר. מיינס.

:: שטעלע פארלאנגט ::

SITUATION WANTED

שטעלע פארלאנגט אין א קאנטרי דזשע־נעראל סטאר, 3 יאר עקספיריענס. זיך ווענדן אין 312 פלאָרא עוועניו.

א מיידל בוקקיפערן און סטענאגראפער מיט פיר יאר דערפארונג, פארלאנגט א שטעלע אין שטאט אדער קאנטרי. אויך ווילליק צו ארבעטן אלס קלערק אין סטאר. טעלעפאנירט 642 55 אדער שרייבט צו "דאס אידישע וואָרט" באקס 586.

* * * * * * * * * * * * * * * *

* לייענט "דאס אידישע וואָרט", אייער *
* איינגענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע *
* איינגענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון וויניפעג און *
* מערב קאנאדע. *

הייגט אויף דער ראדיא

CKY

וויניפעג

3.00—מוזיק.
6.45—ליבעראלע פארטיי.
8.00—קאנסערוואטיווע פארטיי.
8.30—ארקעסטער.

CNRW 780

וויניפעג

7.00—פארט נערי האטעל קווארטעט.

CJRW 499.7

פלעמינג

5.40—מוזיק.
6.15—אנקל פיטער.

CJGX 650

יארקטאן

7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.

WMAQ 670

6.00—שיקאגא, פארשייד. מעלאדיעס.

WLW 700

6.30—סינסינעטי, ארקעסטער.

WTAM 1070

7.30—קלייולאנד, פראגראם.

WOW 590

8.00—אמאהא, קלאסיקס.

WCCO 810

9.00—מינעאפאליס-סט. פאול, פיטשור.

WIBO 560

10.00—שיקאגא, טאנץ מוזיק.

WLW 700

11.00—סינסינעטי, ארקעסטער.

NEW PALACE THEATRE

הייגט, מארגן און מיטוואך

"מענער אן פרויען"

עטוואס אנדערש אין ריידנדע בילדער אויך

ריידנדיקע קאמעדיע, פאקס נייעס

אין פעלעס טעאטער

"מענער אן פרויען", איז דער נאמען פון דעם בילד וואס ווערט געוויזן הייגט אין פעלעס טעאטער. דאס איז א העכסט שפאנענד און אינטערעסאנט דורכאויס ריידנדיק בילד, וואס איז געוויזן געווארן אין די סאמע גרעסטע טעאטערס, וואו מענשן האבן עס באוואונדערט.

דאס דאזיקע בילד שטעלט מיט זיך פאר עטוואס אנדערש אין ריידנדיקע בילד־דער. עס ווערט אויך געוויזן א ריידנדיקע קאמעדיע און פאקס נייעס.

-——(::)——-

בערל ליכאָוועצקי ע"ה

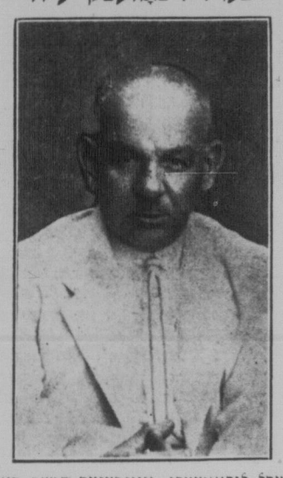

בערל ליכאָוועצקי, וויינפענער תושב פאר 17 יאר, איז געשטארבן לעצטן מיטוואך, אין עלטער פון 57 יאר.

דער פארשטארבענער האט איבערגע־לאזט זיין פרוי, איין זון, איין טאכטער און 8 איינקלאך.

זיינע צאלרייכע געוועזענע פריינט און באקאנטע דריקן אויס זייער מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער אין זייער פארלוסט.

ת'נ'צ'ב'ה'.

אזוי ווי א פייף האט זיך דורכגעטרא־גען דורך דער לופט, און איינע פון די צווייגן אין די הענט פון א געווענטן רוס האט זיך אראפגעלאזן אויף לעמקעס רו־קען און האט איבערגעלאזן אויף דער הויט א רויטן פאס אנגעלאפענעם און אנגעשוואלענעם שטרייף.

לעמקע האט ארויסגעשטויסן א שרעק־לאכן געשריי פון שמערצן — דאך האט עס קיינעם ניט געריירט, דען אין דעם דאזיקן אויגנבליק איז אויף זיין רוקן געפאלן א צווייטע צווייג, וואס האט צע־שפאלטן די אנגעשוואלענע הויט אז דאס בלוט האט זי דארויסגעגאסן.

און איינס נאך דעם אנדערן זיינען גע־פאלן די שמיץ פון די הענט פון צוויי קרעפטיקע עקספריאפריאטארס, עוורנד א דריטער האט אין דער זעלבער צייט אויסגערעכנט פאר דעם געשלאגענעם לעמקען אלע זיינע פארברעכנס. ער האט אים אויסגערעכנט זיינע פארברעכנס קעגן די אידישע מיידלאך, וועלכע ער האט פארגוואלטיקט, די אידישע פרויען וועלכע ער האט אויסגעגעבן צו זיינע פאלאטן, און די אידישע מענער וועלכע ער האט געטריבן דוקא יעדן שבת אר־בעטן אין טרעטשעס אדער אויף פעל־דער ביי די פיילישע פויערים.

ביי דעם געשמיסענעם לעמקען, וועל־כער האט אנפאנגס שרעקלאך געשריען און זיך געקרימט ווי א ווארם, האט שוין אנגעהויבן צו פארגיין דער אטעם, פאר די אויגן האט אים אנגעהויבן ווערן טונקל און עס האט אויסגעזעען ווי ער איז נאענט צו בלייבן אין אנמאכט, אלס אין דעם דאזיקן אויגנבליק האבן זיך די הענט פון די צוויי חברים אראפגעלאזן, זיי האבן אויפגעהערט מיט זייערע שמיץ, דען אין דעם דאזיקן אויגנבליק האבן זיי דערהערט פון דרויסן א טומל און דעם קראך פון א רעוואלווער.

(פארטזעצונג קומט)

בערל ליכאָוועצקי ע"ה

צו דער פרוי און קינדער און דער נאנצער פאמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפן מיטגע־פיל אין זייער פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן

ליידים אקזילערי לינת הצדק

בערל ליכאָוועצקי ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינ־דער אין זייער פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן

מר. און מרס. י. באקסער

מר. און מרס. ה. העכט

נחמה דאָיפטאן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער נאנצער משפ־חה אין דעם פארלוסט פון זייער אונזערער ליבער און טייערער, וועלכע איז אוועק פון דער וועלט אין אירע סאמע בלי־ענדיקע יארן. אלס אונזער גע־וועזענע טרייע און איבערגעגע־בענע חברה וועלן מיר שטענדיק מיט גרויס דרך ארץ איר נאמען דערמאנען און איר אנדייאנק טייער און הייליק האלטן.

יונגע הבונים

פיינט אייער הויז איצט

שיין, גוט און בוליק

ראיעלע ארבעט און צופרידנהייט

MAX GORDON

484 FLORA AVE.